

2024/560

15.2.2024

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2024/560

ze dne 8. prosince 2023,

kterým se Španělskému království uděluje výjimka z některých ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944, pokud jde o Kanárské ostrovy

(oznámeno pod číslem C(2023) 8638)

(Pouze španělské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou ⁽¹⁾, a zejména na článek 64 uvedeného nařízení,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU ⁽²⁾, a zejména na článek 66 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP A ROZSAH ROZHODNUTÍ

- (1) Dne 23. listopadu 2020 předložilo Španělské království (dále jen „Španělsko“) Komisi v souladu s článkem 64 nařízení (EU) 2019/943 a článkem 66 směrnice (EU) 2019/944 žádost o výjimku (dále jen „žádost“) pro mimoíberská území Kanárských ostrovů, Baleárských ostrovů, Ceuty a Melilly (společně dále jen „mimoíberská území“).
- (2) Předmětem žádosti byly původně výjimky z článku 8 a článku 54 směrnice (EU) 2019/944 a z článků 3, 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10, 11, článků 14 až 17, článků 19 až 27 a článků 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943. V žádosti nebyla uvedena doba trvání požadované výjimky.
- (3) Dne 18. března 2021 zveřejnila Komise žádost na svých internetových stránkách a vyzvala členské státy a zúčastněné strany, aby do 30. dubna 2021 předložily připomínky.
- (4) Dne 17. srpna 2021 a 16. prosince 2021 požádala Komise Španělsko o další informace k žádosti o výjimku. Španělsko odpovědělo dne 4. října 2021 a 17. ledna 2022. V posledním podání upravilo Španělsko rozsah své žádosti o výjimku takto:
 - žádost o výjimku z článku 8 směrnice (EU) 2019/944 byla stažena pro všechna mimoíberská území,
 - žádost o výjimku z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 byla stažena pro Baleárské ostrovy a Ceutu,
 - Španělsko připojilo novou žádost o výjimku z čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944 pro všechna mimoíberská území,
 - žádost o výjimku z čl. 3 prvního pododstavce písm. d), f), g), h), i), l), m) a q) nařízení (EU) 2019/943 byla stažena pro všechna mimoíberská území,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 54.

⁽²⁾ Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125.

- Španělsko rovněž stáhlo žádost o výjimku pro všechna mimoiberská území z čl. 16 odst. 1 a 2 a čl. 20 odst. 1 a 2, čl. 21 odst. 1 až 6, čl. 22 odst. 1 s výjimkou písmen f) a h), čl. 22 odst. 4 a článků 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943,
 - Španělsko stanovilo omezenou dobu trvání požadované výjimky pro Baleárské ostrovy a Ceutu, a to až do úplného začlenění těchto území do kontinentálního území (neočekává se dříve než v roce 2030).
- (5) Toto rozhodnutí by se mělo vztahovat pouze na Kanárské ostrovy. Žádosti o výjimku předložené Španělskem ohledně mimoiberských území Ceuty, Melilly a Baleárských ostrovů by měly být řešeny v samostatných rozhodnutích Komise o výjimkách.

2. KANÁRSKÉ OSTROVY

Elektrizační soustava a trh s elektřinou na Kanárských ostrovech

- (6) Kanárské ostrovy představují jeden z nejvzdálenějších regionů uznaných podle článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), a pro účely použití článku 64 nařízení (EU) 2019/943 a článku 66 směrnice (EU) 2019/944 spadají tedy do této kategorie.
- (7) Podle Španělska zahrnuje mimoiberské území Kanárských ostrovů šest izolovaných elektrizačních soustav: Tenerife, Gran Canaria, La Palma, La Gomera, El Hierro a soustavu Lanzarote-Fuerteventura, která spojuje ostrovy Lanzarote a Fuerteventura dvěma 132 kV kabely.
- (8) Podle Španělska bylo v roce 2019 více než 75 % instalovaného elektrického výkonu Kanárských ostrovů pokryto tradičními tepelnými elektrárnami (uhlí, plyn, nafta). Podíl energie z obnovitelných zdrojů se od roku 2018 neustále zvyšuje, zejména na větších ostrovech (Gran Canaria a Tenerife), kde tvoří významný podíl instalovaného výkonu. Španělsko nicméně poznamenává, že využití energie z obnovitelných zdrojů je na mimoiberských územích nižší než v kontinentálním Španělsku, a to z důvodu malé rozlohy území a omezení spojených se získáním nezbytných environmentálních povolení pro nové výrobní kapacity, s vyšší potřebou výroby s možností řízení pro zajištění bezpečnosti dodávek ^(*) a s omezenou kapacitou ukládání.
- (9) Španělsko uvádí, že Kanárské ostrovy se vyznačují malou velikostí trhu, což jim brání využívat výhod úspor z rozsahu, které jsou přítomny v kontinentální elektrizační soustavě, a že se potýkají s vyššími náklady na palivo. Jejich historická izolace má také za následek větší potřebu instalované rezervní kapacity.
- (10) Španělsko dále vysvětluje, že téměř veškerá výroba tepelné energie na Kanárských ostrovech je přímo nebo nepřímo vlastněna společností Endesa S.A. V důsledku toho bude společnost Endesa S.A., a to i přes rostoucí zavádění obnovitelných zdrojů energie, které usnadňuje vstup konkurenčních podniků na trh, na tomto mimoiberském území stále vyrábět většinu elektřiny.
- (11) Podle Španělska tato specifika trhu znamenají vyšší náklady na výrobu elektřiny ve srovnání s kontinentálním územím a nedostatečnou atraktivitu pro vstup nových podniků na trh, v důsledku čehož se na Kanárských ostrovech nerozvinula účinná hospodářská soutěž.
- (12) Vzhledem k problémům spojeným s nedostatečnou hospodářskou soutěží a vysokými náklady a navzdory opatřením přijatým na podporu hospodářské soutěže a zavedení ekonomických pobídek na podporu provozní účinnosti zařízení a snížení výrobních nákladů Španělsko tvrdí, že nebylo možné vytvořit tržní mechanismus, který by byl totožný s mechanismem na kontinentálním území.

(*) Španělsko vysvětluje, že se míra pokrytí z důvodu kolísavých rezerv mimoiberských soustav pohybuje v rozmezí 40 až 70 % ve srovnání s 10 % potřebnými v kontinentální soustavě.

- (13) Španělsko dále vysvětluje, že elektřina vyrobená na všech mimoiberských územích, včetně Kanárských ostrovů, je vyloučena z režimu nabídek na kontinentálním trhu. Elektrizační soustavy mimoiberských území používají pro nasazení mechanismus ekonomické priority ⁽⁴⁾:
- provozovatel soustavy řadí elektrárny podle ekonomické výhodnosti na základě variabilních nákladů, dokud není pokryta poptávka, s přihlédnutím k technickým omezením a rezervám nezbytným k zajištění dodávek elektřiny,
 - strana poptávky (přímí spotřebitelé a dodavatelé) oznamuje provozovateli soustavy hodinovou poptávku v elektrizačních soustavách jednotlivých mimoiberských území,
 - po denním nasazení nakupuje strana poptávky energii za cenu odpovídající ceně v režimu nabídek na kontinentálním území.
- (14) Podle Španělska tento mechanismus zohledňuje vysoké náklady na výrobu elektrické energie a specifika mimoiberských území a jeho cílem je zajistit, aby spotřebitelé a dodavatelé na těchto územích nebyli vystaveni vyšším nákladům na výrobu elektřiny na mimoiberských územích ve srovnání s kontinentálním Španělskem, a to na základě zásad meziregionální solidarity.
- (15) Španělsko dále vysvětluje, že výroba elektrické energie na mimoiberských územích představuje režim regulovaného odměňování namísto režimu tržního odměňování a používá se v podmínkách, kdy velkoobchodní trh nemůže fungovat a kdy jsou náklady z geografických a územních důvodů vyšší než náklady na výrobu elektřiny v kontinentálním Španělsku.
- (16) Španělsko uvádí, že tento mechanismus zajišťuje, aby elektrizační soustava a veřejný rozpočet pokryly dodatečné náklady vyplývající z rozdílu mezi vyššími výrobními náklady na mimoiberských územích a cenou elektřiny odpovídající ceně na kontinentálním území, takže všichni spotřebitelé platí za elektrickou energii stejně bez ohledu na to, v jaké soustavě ji spotřebovávají.
- (17) Podle Španělska je regulace činností v oblasti přenosu a distribuce elektrické energie na mimoiberských územích podobná jako v kontinentálním Španělsku.
- (18) Pokud jde o maloobchodní trh, Španělsko vysvětluje, že koneční zákazníci na mimoiberských územích mají právo vybrat si svého dodavatele za stejných podmínek jako koneční zákazníci v kontinentálním Španělsku. Podobně je pojem zranitelných spotřebitelů definován pro celé Španělsko a obecně jsou dodávky organizovány v celé zemi jednotně. V tomto ohledu Španělsko uvádí, že mezi maloobchodními trhy na kontinentálním území a mimo něj nejsou žádné rozdíly.

Přehled právního rámce pro mimoiberská území

- (19) Španělsko vysvětluje, že zákon 24/2013 stanoví, že se na dodávky elektrické energie na mimoiberských územích vztahuje zvláštní nařízení. Stanoví také, že za tuto činnost lze získat dodatečnou odměnu, která pokryje rozdíl mezi náklady na výrobu elektrické energie na mimoiberských územích a příjmy z prodeje elektřiny na těchto územích.
- (20) Španělsko uvádí, že zákon 17/2013 obsahuje obecná ustanovení pro zajištění dodávek a posílení hospodářské soutěže v elektrizačních soustavách na mimoiberských územích ⁽⁵⁾. Článek 5 zákona 17/2013 zejména stanoví, že přečerpávací vodní elektrárny na mimoiberských územích, jejichž hlavním účelem je zaručit dodávky, zajistit bezpečnost soustavy a začlenit obnovitelné zdroje energie bez možnosti řízení, jsou ve vlastnictví provozovatele soustavy.
- (21) Španělsko uvádí, že činnost v oblasti výroby elektrické energie a postup nasazování v elektrizačních soustavách na mimoiberských územích, jakož i režim odměňování za tuto činnost podrobně upravuje královské nařízení 738/2015. Režim odměňování je založen na dvou složkách odměny: odměně za vynaložené investice a ostatní fixní náklady a odměně za variabilní náklady vzniklé během provozu. Cílem tohoto odměňování je pokrýt dodatečné náklady na výrobu elektrické energie na mimoiberských územích. Královské nařízení 738/2015 definuje dodatečné náklady jako rozdíl mezi všemi náklady na výrobu a cenou placenou při nasazení elektřiny realizovaném provozovatelem soustavy.

⁽⁴⁾ Rámec je stanoven v královském nařízení 738/2015 ze dne 31. července 2015 (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares) (dále jen „královské nařízení 738/2015“).

⁽⁵⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

- (22) Královské nařízení 738/2015 navíc zavádí výběrové řízení pro výběr nové kapacity a kapacity určené k renovaci.
- (23) Komise v této souvislosti poznamenává, že mechanismus odměňování stanovený v královském nařízení 738/2015 byl schválen Komisí jako státní podpora v rozhodnutí „SA.42270 – Španělsko – Výroba elektrické energie na španělských mimoiberských územích“⁽⁶⁾.

3. POŽADOVANÉ VÝJIMKY TÝKAJÍCÍ SE KANÁRSKÝCH OSTROVŮ

- (24) Žádost o výjimku předložená pro Kanárské ostrovy vychází z jejich statusu nejvzdálenějšího regionu podle článku 349 SFEU.

3.1. Výjimka podle článku 66 směrnice (EU) 2019/944

- (25) Španělsko žádá o výjimku z čl. 40 odst. 4 až 7 a z článku 54 směrnice (EU) 2019/944, pokud jde o obstarávání podpůrných služeb provozovatelem přenosové soustavy a zákaz pro provozovatele přenosových soustav vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat zařízení pro ukládání energie.

3.2. Výjimka podle článku 64 nařízení (EU) 2019/943

- (26) Španělsko žádá o výjimku pro Kanárské ostrovy z následujících ustanovení nařízení (EU) 2019/943:
- tržní zásady uvedené v čl. 3 prvním pododstavci písm. a), b), c), e), j), k), n), o) a p),
 - pravidla obchodování s elektřinou podle článku 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10, 11, 14, 15, 16 a 17,
 - pravidla o příjmu z přetížení stanovená v článku 19,
 - články 14, 15, čl. 16 odst. 3 až 13, články 17, 19, čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4 pro případné nové podpůrné kapacitní mechanismy, které mohou být v budoucnu zřízeny,
 - články 14 až 17, 19 až 27, 35 až 47 pro stávající režim definovaný v královském nařízení 738/2015.

3.3. Doba trvání požadovaných výjimek

- (27) Španělsko se domnívá, že začlenění mimoiberských území do trhu s elektřinou na Pyrenejském poloostrově závisí na existenci propojení se španělským kontinentálním územím. Španělsko upozorňuje, že vzhledem k zeměpisné vzdálenosti Kanárských ostrovů od kontinentálního území by vybudování propojovacích vedení s kontinentálním územím bylo nemožné nebo příliš nákladné. Španělsko se proto domnívá, že výjimky pro Kanárské ostrovy by neměly být nijak časově omezeny.

4. PŘIPOMÍNKY OBDRŽENÉ BĚHEM OBDOBÍ KONZULTACE

- (28) Jak je popsáno ve 3. bodě odůvodnění, provedla Komise v průběhu března a dubna 2021 veřejnou konzultaci.
- (29) Všechny připomínky poskytnuté prostřednictvím odpovědí na veřejnou konzultaci se týkaly výjimky, kterou Španělsko požadovalo z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 a která se týkala vlastnictví, správy a provozování zařízení pro ukládání energie provozovatelem přenosové soustavy.

⁽⁶⁾ Rozhodnutí ze dne 28. května 2020, SA.42270 (2016/NN) – Španělsko – Výroba elektrické energie na španělských mimoiberských územích, C(2020) 3401 final.

- (30) Respondenti v rámci veřejné konzultace byli proti udělení této výjimky, protože by legitimizovala projekt, podle kterého by společností Red Eléctrica de España S.A.U. (dále jen „společnost REE“), španělskému provozovateli přenosové soustavy, bylo na Kanárských ostrovech povoleno realizovat projekt Chira-Soria bez výběrového řízení (dále jen „projekt Chira-Soria“) ⁽⁷⁾, jak vyžaduje článek 54 směrnice (EU) 2019/944. Respondenti uvedli, že skutečnost, že se výjimka vztahuje i na ostatní mimoiberská území, není relevantní, protože orografie Baleárských ostrovů a malá rozloha Ceuty a Melilly by na těchto územích neumožnily přečerpávací vodní elektrárny ⁽⁸⁾.
- (31) Respondenti uvedli, že pouhá ostrovní povaha není dostatečným odůvodněním pro výjimku z požadavku na výběrové řízení stanoveného v článku 54 směrnice (EU) 2019/944 vzhledem k tomu, že o projekt Chira-Soria údajně projevil zájem soukromé subjekty. Tvrdili, že tento zájem nebyl s ohledem na zákon 17/2013 zohledněn.
- (32) Respondenti dále zdůraznili, že španělský regulační orgán, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC) a španělská Státní rada vyjádřily obavy ohledně královského nařízení 738/2015 a úlohy společnosti REE, která vlastní přečerpávací vodní elektrárny a zároveň je subjektem, na němž v prvním stupni závisí správní postup povolování přečerpávacích vodních elektráren.
- (33) Respondenti rovněž vznesli argumenty ekonomické povahy. Zdůraznili, že na Kanárských ostrovech je tento druh ukládání ovlivněn nízkou dostupností skladované vody, a proto je nutné odsolování mořské vody. To s sebou nese vysoké náklady na energii a podstatně snižuje účinnost projektu Chira-Soria. V této souvislosti respondenti poukázali na přečerpávací vodní elektrárnu Gorona del Viento na ostrově El Hierro, ve které je voda přečerpávána s využitím větrné energie a jejíž účinnost je 43 %, což je daleko od 70–80 % účinnosti podobných elektráren na kontinentálním území.
- (34) Respondenti tvrdili, že odhadovaný rozpočet projektu Chira-Soria se zdvojnásobil ještě před zahájením jeho výstavby, a odkázali na studie, které naznačují, že jiná řešení (např. propojení, distribuované ukládání, elektrochemické skladování, vodík) by byla ekonomicky efektivnější. Poukázali také na finanční zátěž pro spotřebitele spojenou s vysokými investičními náklady. Zdůraznili velmi vysoké výrobní náklady jediného podobného zařízení na Kanárských ostrovech, elektrárny Gorona del Viento. Vzhledem k méně výhodnému umístění projektu Chira-Soria by podle respondentů mohly vzniknout rekordně vysoké náklady na MWh, což by vedlo k odklonu peněz od investic do jiných forem flexibility, včetně flexibility poskytované domácnostmi a provozovatelem přenosové soustavy.
- (35) Respondenti rovněž uvedli, že projekt Chira-Soria není ekonomicky odůvodněný a ani nepřispívá k začleňování obnovitelných zdrojů energie. Odvolávali se na „konzultované odborníky“, podle nichž bude ukládaná energie pocházet především z energie z fosilních paliv vyráběné ve stávajících starých tepelných zařízeních, která nelze v noci odstavit. Poznamenali, že s novými technologiemi ukládání (baterie a vodík) a nástupem elektrických vozidel by se projekt Chira-Soria stal zbytečným, neboť nové technologie by představovaly účinnější, transparentnější a rychlejší prostředky pro ekologizaci energetického systému.
- (36) V neposlední řadě respondenti uvedli, že projekt Chira-Soria vyvolává environmentální a sociální obavy. Tvrdili, že stavba ovlivňuje pět lokalit sítě Natura 2000 a nebyla předmětem posouzení vlivů na životní prostředí.

⁽⁷⁾ Projekt Chira-Soria se týká výstavby zařízení pro ukládání energie (přečerpávací vodní elektrárny) s instalovaným výkonem 200 MW a kapacitou ukládání energie 3,5 GWh na ostrově Gran Canaria. Další informace o tomto projektu viz: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es)

⁽⁸⁾ Přečerpávací vodní elektrárny lze považovat za zařízení pro ukládání energie podle směrnice (EU) 2019/944.

5. POSOUZENÍ ŽÁDOSTI O VÝJIMKU TÝKAJÍCÍ SE KANÁRSKÝCH OSTROVŮ

5.1. Nejvzdálenější region, který nelze propojit s unijním trhem s elektřinou

- (37) V souladu s článkem 64 nařízení (EU) 2019/943 lze udělit výjimku z příslušných ustanovení článků 3 a 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9 až 11, článků 14 až 17, článků 19 až 27, článků 35 až 47 a článku 51 uvedeného nařízení ve dvou případech:
- a) pro malé izolované soustavy a malé připojené soustavy, pokud členský stát nebo členské státy mohou prokázat, že mají zásadní problémy související s jejich provozováním. V takovém případě se na výjimku vztahují podmínky, jejichž cílem je posílení hospodářské soutěže a začlenění na vnitřní trh s elektřinou;
 - b) pro nejvzdálenější regiony ve smyslu článku 349 SFEU, pokud nemohou být propojeny s unijním trhem s energií ze zřejmých fyzických důvodů.
- (38) V souladu s čl. 66 odst. 1 prvním pododstavcem směrnice (EU) 2019/944 lze pro malé izolované soustavy a malé připojené soustavy udělit výjimku z příslušných ustanovení článků 7 a 8 a kapitol IV, V a VI, pokud členský stát nebo členské státy mohou prokázat, že mají zásadní problémy související s jejich provozováním. V čl. 66 odst. 2 druhém pododstavci směrnice (EU) 2019/944 se stanoví, že v případě nejvzdálenějších regionů ve smyslu článku 349 SFEU, které nemohou být propojeny s unijními trhy s elektřinou, se na výjimku vztahují podmínky s cílem zajistit, aby daná výjimka nebránila přechodu na obnovitelné zdroje energie.
- (39) Jak podle nařízení (EU) 2019/943, tak podle směrnice (EU) 2019/944 nemá být v případě nejvzdálenějších regionů výjimka časově omezena.
- (40) Kanárské ostrovy představují jeden z nejvzdálenějších regionů uznaných podle článku 349 SFEU, a pro účely článku 64 nařízení (EU) 2019/943 a článku 66 směrnice (EU) 2019/944 spadají tedy do této kategorie.
- (41) V současné době se neplánuje propojit elektrizační soustavy kontinentálního Španělska s elektrizačními soustavami Kanárských ostrovů. Španělsko vysvětluje, že vzhledem ke vzdálenosti není možné Kanárské ostrovy začlenit za rozumnou cenu a že začlenění ostrovů má vážná omezení vzhledem k jejich topografii, neboť se jedná o sopečné ostrovy s velmi nerovným mořským dnem.
- (42) Komise se proto domnívá, že Kanárské ostrovy splňují kritérium stanovené v čl. 64 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943 a čl. 66 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944, že nemohou být ze zřejmých fyzických důvodů propojeny s unijním trhem s energií.
- (43) V souladu s čl. 64 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943 a čl. 66 odst. 1 směrnice (EU) 2019/944 proto Španělsko není povinno prokázat, že má zásadní problémy související s provozováním elektrizačních soustav na Kanárských ostrovech. Výjimka by měla být udělena s časově neomezenou dobou trvání.

5.2. Rozsah výjimky

5.2.1. Články 54 a 66 směrnice (EU) 2019/944

- (44) Ustanovení čl. 54 odst. 1 směrnice (EU) 2019/944 zakazuje provozovatelům přenosových soustav vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat zařízení pro ukládání energie.

- (45) Ustanovení čl. 54 odst. 2 uvedené směrnice umožňuje členským státům odchýlit se od tohoto pravidla, pokud jsou zařízení plně integrovanými komponenty sítě a regulační orgán udělil svůj souhlas nebo pokud jsou splněny všechny podmínky stanovené v písmenech a) až c) uvedeného odstavce.
- (46) Jak je uvedeno výše ve 38. bodě odůvodnění, podle čl. 66 odst. 2 druhého pododstavce směrnice (EU) 2019/944 mohou členské státy požádat o výjimku z pravidel kapitoly VI (včetně článku 54) pro nejvzdálenější regiony ve smyslu článku 349 SFEU, které nemohou být propojeny s unijními trhy s elektřinou, za podmínek, jejichž cílem je zajistit, aby daná výjimka nebránila přechodu na obnovitelné zdroje energie.
- (47) Kromě uplatnění možnosti výjimky podle čl. 54 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944 může tedy Španělsko požádat Komisi o výjimku z článku 54 směrnice, pokud jde o Kanárské ostrovy, s odkazem na článek 66.

5.2.1.1. Žádost

- (48) Jak je popsáno ve 20. bodě odůvodnění, článek 5 zákona 17/2013 stanoví, že přečerpávací vodní elektrárny na mimoúzemních územích, jejichž hlavním účelem je zaručit dodávky, zajistit bezpečnost soustavy a začlenit obnovitelné zdroje energie bez možnosti řízení, jsou ve vlastnictví provozovatele soustavy.
- (49) Španělsko v žádosti poukazuje na výzvy spojené se zaváděním energie z obnovitelných zdrojů na Kanárských ostrovech. Španělsko vysvětluje, že všechny elektrárny vyrábějící elektřinu z obnovitelných zdrojů na jednom ostrově vyrábějí elektřinu za stejných meteorologických podmínek, na rozdíl od situace v kontinentálním Španělsku. S rostoucím podílem výroby energie z obnovitelných zdrojů v elektrizačních soustavách Kanárských ostrovů je proto stále obtížnější dodržovat standardy pro bezpečnost dodávek. To by mohlo v dlouhodobém horizontu omezit využívání obnovitelných zdrojů energie.
- (50) Podle Španělska vlastnictví přečerpávacích vodních elektráren provozovatelem přenosové soustavy ve zvláštních případech uvedených v zákoně 17/2013 nebrání soukromým investorům vlastnit podobná zařízení, přičemž tento stav by rovněž přispěl k zajištění bezpečnosti dodávek. Všechny přečerpávací vodní elektrárny se musí bez ohledu na vlastnictví podílet na nasazování elektřiny, ačkoli přečerpávací vodní elektrárny ve vlastnictví provozovatele přenosové soustavy mají být začleněny jako podpůrná služba pro zajištění dodávek a bezpečnosti pro každou soustavu.
- (51) Španělsko proto žádá o výjimku z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 pro Kanárské ostrovy v souladu s článkem 66 uvedené směrnice.
- (52) Konkrétně by se žádost o výjimku, jak ji předložilo Španělsko, vztahovala na probíhající projekt Chira-Soria a na jakékoli budoucí přečerpávací vodní elektrárny ve vlastnictví provozovatele soustavy, pokud je to odůvodněno jako nejlepší alternativa v souladu s platnými právními předpisy.

5.2.1.2. Posouzení

- (53) Jak je uvedeno ve 45. bodě odůvodnění, Komise podotýká, že samotný článek 54 směrnice (EU) 2019/944 obsahuje v odstavci 2 možnost, aby se členské státy odchýlily od pravidla v odstavci 1 uvedeného článku, a sice že provozovatelé přenosových soustav nesmí vlastnit, vyvíjet, spravovat ani provozovat zařízení pro ukládání energie.
- (54) S ohledem na možnost stanovenou v čl. 54 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944 se Komise domnívá, že výjimka z čl. 54 odst. 1 podle článku 66 směrnice pro všechny typy technologií ukládání energie není odůvodněná.
- (55) S ohledem na status Kanárských ostrovů jako nejvzdálenějšího regionu a jejich orografii s omezenými možnostmi propojení mezi jednotlivými ostrovy se však Komise domnívá, že výjimka z čl. 54 odst. 1 směrnice (EU) 2019/944 podle článku 66 směrnice omezená na přečerpávací vodní elektrárny je odůvodněná.

- (56) Přecherčpávací vodní elektrárny umožňují zvýšit bezpečnost dodávek a začlenění obnovitelných zdrojů energie tím, že elektrizační soustavu obohacují o zdroj flexibility obnovitelných zdrojů, čímž pomáhají vyrovnávat přebytek dodávek a zabraňují jejich omezování. Jsou považovány za klíčovou technologii pro optimální začlenění nestálých obnovitelných zdrojů (např. větrných a solárních) ⁽⁹⁾. Produktivita vodních elektráren však odráží klimatologii, topografii a vodní zdroje každého regionu a zařízení jsou specifická pro danou lokalitu.
- (57) Komise se domnívá, že vlastnictví přecherčpávacích vodních elektráren provozovatelem přenosové soustavy může být odůvodněné ve velmi specifických případech, jako například na Kanárských ostrovech, kde jsou tato zařízení nezbytná pro zajištění bezpečnosti dodávek a začlenění obnovitelných zdrojů energie a kde elektrizační soustavy Kanárských ostrovů počítají s omezenými možnostmi nízkouhlíkové flexibility.
- (58) Kromě toho se zdá, že vzhledem k současným podmínkám na trhu s elektřinou na Kanárských ostrovech (viz oddíl 2) nelze rychle usnadnit komerční investice do přecherčpávacích vodních elektráren, přestože jsou naléhavě zapotřebí zařízení, která zajišťují nízkouhlíkovou flexibilitu. Důvodem je skutečnost, že projekty v oblasti elektřiny z vodní energie mají delší lhůty před zahájením vývoje, výstavby a provozu než jiné technologie, přičemž investiční rizika jsou vyšší, což může vyžadovat zvláštní politické nástroje a pobídky, jakož i dlouhodobější politickou perspektivu a vizi. Naléhavost těchto projektů je vzhledem k plánovanému rozšíření výroby energie z obnovitelných zdrojů v blízké budoucnosti ⁽¹⁰⁾ a vzhledem k provozním výzvám soustavy, s nimiž se, jak se zdá, potýkají Kanárské ostrovy ⁽¹¹⁾, natolik významná, že se Komise domnívá, že v případě tohoto nejvzdálenějšího regionu by Španělsko nemělo být povinno splnit podmínky stanovené v čl. 54 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944.
- (59) Výjimka z čl. 54 odst. 1 směrnice (EU) 2019/944 podle článku 66 směrnice omezená na přecherčpávací vodní elektrárny by neměla bránit tržnímu rozvoji projektů v oblasti ukládání energie na Kanárských ostrovech založených na tomto typu nebo na jiných typech technologií. Vzhledem k závazkům Španělska, pokud jde o dekarbonizaci mimoiberských území, jako jsou Kanárské ostrovy, budou s rostoucí výrobou energie z obnovitelných zdrojů kromě přecherčpávacích vodních elektráren pravděpodobně zapotřebí také zařízení pro ukládání energie založená na jiných technologiích, aby byla zajištěna bezpečnost dodávek.
- (60) Komise dále zdůrazňuje, že povinnost provozovatelů přenosových soustav vlastnit a provozovat zařízení pro ukládání energie na mimoiberských územích stanovená v zákoně 17/2013 se zřejmě zakládá na kritériích, která se liší od kritérií stanovených v článku 54 směrnice (EU) 2019/944. Toto rozhodnutí pouze posuzuje, zda jsou splněny požadavky na výjimku podle čl. 66 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944, a nebrání Komisi v posouzení souladu zákona 17/2013 s požadavky stanovenými ve směrnici (EU) 2019/944.

5.2.2. Ustanovení čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944

- (61) Podle Španělska brání neexistence účinné hospodářské soutěže v segmentu výroby elektřiny na mimoiberských územích vytvoření nenarušených trhů s elektřinou. Zejména brání provozovateli přenosové soustavy vytvořit a provozovat na Kanárských ostrovech trh pro zajišťování výkonové rovnováhy, včetně tržního obstarávání nefrekvenčních podpůrných služeb.
- (62) Vzhledem k tomu, že na Kanárských ostrovech neexistuje trh pro zajišťování výkonové rovnováhy a tržní obstarávání nefrekvenčních podpůrných služeb, se Komise domnívá, že jsou výjimky z povinností stanovených v čl. 40 odst. 4 až 7 směrnice (EU) 2019/944 v souladu s článkem 66 směrnice odůvodněné.

⁽⁹⁾ Vodní a přecherčpávací vodní elektrárny v Evropské unii: zpráva o stavu vývoje technologií, trendech, hodnotových řetězcích a trzích, JRC 2022: https://setis.ec.europa.eu/document/download/82e6a3ad-74f1-4f6d-b2be-006df2de2007_en

⁽¹⁰⁾ Viz například opatření popsaná v návrhu aktualizace integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (2023–2030), který předložilo Španělsko pro Kanárské ostrovy a jehož cílem je dosáhnout dekarbonizace do roku 2040 (strana 144): https://commission.europa.eu/publications/spain-draft-updated-necp-2021-2030_en. Viz také Ley 6/2022, de 27 de diciembre, de cambio climático y transición energética de Canarias.

⁽¹¹⁾ Antonio Morales exige al Ministerio acciones urgentes para acabar con la inseguridad y el riesgo de apagón general en Gran Canaria - Cabildo de Gran Canaria - Portales Web Cabildo GC.

5.2.3. Kapitola II nařízení (EU) 2019/943: obecná pravidla pro trh s elektřinou – články 3 a 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4, články 9, 10 a 11

5.2.3.1. Žádost

- (63) Podle Španělska brání neexistence účinné hospodářské soutěže mezi výrobci vytvoření neregulovaných trhů s elektřinou. Rozhodnutí o nasazení na mimoiberských územích včetně Kanárských ostrovů jsou založena na technických a ekonomických kritériích, pro která není vždy možné použít tržní pravidla. Kromě toho Španělsko vysvětluje, že tvorba cen na mimoiberských územích není založena na nabídce a poptávce na těchto územích, ale na nabídce a poptávce v kontinentálním Španělsku, aby se zabránilo tomu, že spotřebitelé na mimoiberských územích budou platit dodatečné náklady na výrobu elektřiny na těchto územích.
- (64) Na základě skutečností uvedených v předchozím bodě odůvodnění Španělsko žádá o výjimku z následujících ustanovení čl. 3 prvního pododstavce nařízení (EU) 2019/943:
- písm. a), b), o), p), protože podle Španělska nelze ceny na dotčených trzích volně tvořit na základě nabídky a poptávky a na těchto územích nefungují žádné dlouhodobé trhy,
 - písm. c), jelikož se Španělsko domnívá, že tržní pravidla, která usnadňují rozvoj flexibilní výroby a poptávky, by nemusela být na daných územích použitelná,
 - písm. e) a k), protože podle Španělska výrobci neodpovídají za prodej elektřiny, kterou vyrobí (o tom, které elektrárny budou nasazeny, rozhoduje provozovatel soustavy), a nemohou podávat souhrnné nabídky,
 - písm. j), neboť se Španělsko domnívá, že strategie ukládání energie na těchto územích by mohla vyžadovat, aby ukládání energie mělo přednost a nebylo na stejné úrovni jako ostatní výrobní zařízení,
 - písm. n), k němuž Španělsko poznamenává, že vstup a výstup výroby elektřiny by v zásadě mohl být založen na posouzení hospodářské a finanční životaschopnosti provozu ze strany podniků, ale že z praktického hlediska není možné, aby se výrobní společnosti účastnily systému, aniž by jim byl poskytnut regulovaný režim plateb, který bude schopný pokrýt výrobní náklady.
- (65) Pokud jde o článek 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4 a články 9, 10 a 11, Španělsko zdůrazňuje, že ačkoli se elektrizační soustava na mimoiberských územích řídí režimem nasazování, který funguje podobně jako unijní trhy s elektřinou, například s denními a vnitrodenními nasazeními, jedná se o regulovaný režim. Nákupní cena vychází z ceny na kontinentálním území, a nikoli z uznaných nákladů, které výrobcům vznikají při provádění činností spojených s výrobou elektřiny, včetně služeb výkonové rovnováhy. Na tomto základě Španělsko žádá o výjimku z článku 6, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 1 a 4 a článků 9, 10 a 11 nařízení (EU) 2019/943, neboť na mimoiberských územích včetně Kanárských ostrovů neexistuje trh pro zajišťování výkonové rovnováhy a vzhledem k jejich izolovanosti ani možnost začlenění na unijní denní a vnitrodenní trhy.
- (66) Pokud jde o čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4 nařízení (EU) 2019/943, Španělsko uvádí, že vzhledem k izolované povaze mimoiberských území jsou nasazování prováděna nezávisle na kontinentálním a unijním trhu – kromě toho, že referenční cena pro nákup energie vychází z kontinentální ceny –, přičemž nasazování jsou založena na hodinových harmonogramech.
- (67) Stejně tak se v souladu s výše uvedeným Španělsko domnívá, že začlenění dlouhodobých trhů, technických cenových stropů a hodnoty nepokrytého zatížení podle článků 9 až 11 nařízení (EU) 2019/943 se nevztahuje na nasazování na mimoiberských územích.

5.2.3.2. Posouzení

- (68) Pokud jde o žádost o výjimku z čl. 3 prvního pododstavce nařízení (EU) 2019/943, je Komise toho názoru, že:
- vzhledem k tomu, že ceny elektřiny na Kanárských ostrovech nejsou tvořeny na základě tržního přístupu, ale prostřednictvím zvláštního regulovaného mechanismu, kdy provozovatel soustavy provádí nasazování výroby pro každou z izolovaných elektrizačních soustav, je výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. a), b), e) a k) nařízení (EU) 2019/943 odůvodněná,

- vzhledem k tomu, že na Kanárských ostrovech neexistuje žádný dlouhodobý trh a nasazování provozovatele soustavy zahrnuje týdenní, denní a vnitrodenní předpovědi, jakož i odchylky v reálném čase, je rovněž odůvodněná výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. o) a p) nařízení (EU) 2019/943,
 - ačkoli Komise uznává, že současný regulovaný režim a zvláštní charakteristiky Kanárských ostrovů mohou ztěžovat rozvoj flexibilnější výroby, nízkouhlíkové výroby a pružnější poptávky, je přesto nutné uplatňovat tržní pravidla, aby se co nejvíce stimuloval jejich rozvoj. Komise se proto domnívá, že výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. c) nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná,
 - ustanovení čl. 3 prvního pododstavce písm. j) nařízení (EU) 2019/943 nebrání tomu, aby byla dána přednost projektům v oblasti ukládání energie na Kanárských ostrovech, pokud jsou například tyto projekty považovány za nejlepší možnost pro zajištění bezpečnosti dodávek na Kanárských ostrovech. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. j) nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná,
 - v souvislosti s čl. 3 prvním pododstavcem písm. n) nařízení (EU) 2019/943 by vstup podniku na trh s výrobou elektřiny nebo opuštění tohoto trhu měly záviset na posouzení hospodářské a finanční životaschopnosti tohoto podniku, s přihlédnutím k možnosti získat regulovanou odměnu uvedenou v 15. a 16. bodě odůvodnění. Proto není výjimka z čl. 3 prvního pododstavce písm. n) nařízení (EU) 2019/943 pro Kanárské ostrovy odůvodněná.
- (69) Pokud jde o požadovanou výjimku z článku 6, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10 a 11 nařízení (EU) 2019/943, tato ustanovení se týkají požadavků na dlouhodobé, denní a vnitrodenní trhy a trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy. Na základě informací předložených Španělskem se zdá, že tyto trhy nelze na Kanárských ostrovech s ohledem na zvláštnosti elektrizačních soustav na tomto území účinně zavést (12. bod odůvodnění). Komise se proto domnívá, že výjimka z těchto ustanovení je odůvodněná.

5.2.4. Kapitola III nařízení (EU) 2019/943: přístup k síti a řízení přetížení – články 14 až 17 a článek 19

5.2.4.1. Žádost

- (70) Španělsko vysvětluje, že požadavky stanovené v člácích 14 až 16 a článku 19 nelze na mimoiberských územích uplatňovat, protože provozovatel přenosové soustavy provádí nasazování výroby pro každou z izolovaných elektrizačních soustav a tyto soustavy nepředstavují samostatné navzájem propojené nabídkové zóny. Tato nasazení zohledňují energii přenášenou prostřednictvím spojovacích vedení mezi ostrovy v soustavě Kanárských ostrovů (tj. mezi ostrovy Lanzarote a Fuerteventura). V případě přetížení těchto spojovacích vedení provozovatel přenosové soustavy přeorganizuje nasazení dostupné výrobní kapacity s cílem zajistit dodávky, přičemž zohlední především technická kritéria. Španělsko rovněž vysvětluje, že vzhledem k tomu, že mimoiberská území netvoří samostatné nabídkové zóny, neexistuje související trh s kapacitou mezi zónami, a tudíž nevzniká žádný příjem z přetížení.

5.2.4.2. Posouzení

- (71) Výjimky z čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943 mají za následek nezačlenění elektrizačních soustav na Kanárských ostrovech na integrované denní a vnitrodenní trhy. Proto se na Kanárské ostrovy nutně nevztahují některá ustanovení týkající se fungování těchto trhů.
- (72) Kanárské ostrovy nejsou navíc považovány za samostatnou nabídkovou zónu. Články 14 až 17 a článek 19 nařízení (EU) 2019/943 se týkají nabídkových zón a řízení kapacity a přetížení mezi nabídkovými zónami. Vzhledem k tomu, že jednotlivé elektrizační soustavy Kanárských ostrovů netvoří samostatné nabídkové zóny, nevztahují se na Kanárské ostrovy ustanovení týkající se nabídkových zón. Z toho vyplývá, že výjimka z požadavků článků 14 a 15, čl. 16 odst. 3 až 13 a článků 17 a 19 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná.

- (73) Kromě toho se na Kanárské ostrovy vztahují ustanovení čl. 16 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943, která obsahují obecné zásady týkající se řízení přetížení, protože tyto zásady poskytují účastníkům trhu záruky, že provozovatel přenosové soustavy musí řešit problémy s přetížením pomocí nediskriminačních tržních řešení a používat postupy omezování transakcí pouze v nouzových situacích. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 16 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná.

5.2.5. *Kapitola IV nařízení (EU) 2019/943: zdrojová přiměřenost – čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4*

5.2.5.1. Žádost

- (74) Španělsko vysvětluje, že vzhledem k izolovanosti mimoiberských území jsou posouzení zdrojové přiměřenosti prováděná provozovatelem soustavy pro každé z mimoiberských území nezávislá a nejsou začleňována do evropského posouzení zdrojové přiměřenosti ani do posouzení zdrojové přiměřenosti v kontinentálním Španělsku. Podle Španělska se proto některá ustanovení kapitoly IV nevztahují na mimoiberská území. Španělsko nicméně zdůrazňuje, že cílem stávajících vnitrostátních pravidel je pokud možno zajistit rovné zacházení mezi mimoiberskými územími a kontinentálním trhem, například pokud jde o úroveň bezpečnosti dodávek nebo metodiku provádění posouzení zdrojové přiměřenosti.
- (75) Španělsko tvrdí, že přiměřenost na mimoiberských územích je zajištěna zvláštním mechanismem pro přidělování nových kapacit stanoveným v královském nařízení 738/2015, jak je popsáno ve 21. až 23. bodě odůvodnění. Španělsko se domnívá, že tento mechanismus by měl být vzhledem k jedinečné povaze mimoiberských území zachován, a proto žádá o výjimku z čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7 a 8, čl. 22 odst. 1 písm. f) a h), čl. 22 odst. 2, 3 a 5 a čl. 25 odst. 2 až 4.
- (76) Španělsko tvrdí, že posouzení zdrojové přiměřenosti na mimoiberských územích je v souladu se zásadami obsaženými v čl. 20 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/943. Španělsko dále vysvětluje, že v případě zjištění obav týkajících se přiměřenosti se tyto obavy řeší výzvou k soutěžnímu nabídkovému řízení (jak je stanoveno v královském nařízení 738/2015) v kombinaci s posouzením aukcí kapacity z obnovitelných zdrojů. Jedná se o postupy, na které podle Španělska nelze uplatnit požadavky čl. 20 odst. 3 až 8 nařízení (EU) 2019/943.
- (77) Španělsko vysvětluje, že ustanovení obsažená v čl. 21 odst. 7 a 8 nařízení (EU) 2019/943, která se týkají dočasné povahy kapacitních mechanismů, nejsou slučitelná s mechanismem stanoveným v královském nařízení 738/2015. Uvádí však, že na všechny budoucí nové kapacitní mechanismy se použijí požadavky čl. 21 odst. 7 a 8 uvedeného nařízení.
- (78) Španělsko konstatuje, že mechanismus stanovený v královském nařízení 738/2015 je rovněž neslučitelný s následujícími ustanoveními nařízení (EU) 2019/943:
- čl. 22 odst. 1 písm. f), který stanoví, že se odměna stanovuje konkurenčním postupem, protože podle Španělska není odměna ve stávajícím mechanismu založena na konkurenčním postupu, ale na referenčním zařízení, což má motivovat k účinnosti,
 - čl. 22 odst. 1 písm. h), který stanoví, že kapacitní mechanismy musí být otevřené účasti všech zdrojů, které jsou schopny poskytnout požadovaný technický výkon, protože podle Španělska se mechanismus vztahuje pouze na zařízení s možností řízení,
 - čl. 22 odst. 2, který stanoví seznam koncepčních vlastností, které musí strategické rezervy splňovat, neboť podle Španělska odkazuje na trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy, které na mimoiberských územích neexistují,
 - čl. 22 odst. 3, který stanoví dodatečné požadavky na kapacitní mechanismy, jež nemají podobu strategických rezerv, neboť podle Španělska stávající mechanismus tyto požadavky nesplňuje: cena placená za dostupnost neklesá na nulu, když je úroveň dodávané kapacity dostatečná, cena placená za dostupnost není vázána pouze na kapacitu a povinnosti týkající se kapacity nejsou přenositelné,

— čl. 22 odst. 4, který zahrnuje požadavky na kapacitní mechanismy ohledně mezních hodnot emisí CO₂, neboť podle Španělska stávající mechanismus neobsahuje žádné požadavky tohoto druhu, ale umožňuje stanovit technická omezení,

— čl. 22 odst. 5, který požaduje úpravu kapacitních mechanismů uplatňovaných ke dni 4. července 2019.

- (79) Španělsko vysvětluje, že normy spolehlivosti pro mimoiberská území nejsou v souladu s požadavky čl. 25 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943, protože nezohledňují náklady na nové zařízení. Španělsko dodává, že i kdyby byly normy stejné, mohly by se vyvíjet k přísnějším hodnotám různým tempem, na základě čehož žádá o výjimku z čl. 25 odst. 2 až 4 nařízení (EU) 2019/943.

5.2.5.2. Posouzení

- (80) Článek 20 nařízení (EU) 2019/943 se zabývá zdrojovou přiměřeností na vnitřním trhu s elektřinou a stanoví povinnosti členských států, jak sledovat zdrojovou přiměřenost a jak jednat v případě zjištění potíží se zdrojovou přiměřeností, tj. mimo jiné vypracovat prováděcí plán s cílem odstranit narušení regulačního rámce, zajistit tržní zadávání zakázek na služby výkonové rovnováhy nebo odstranit regulované ceny. Komise konstatuje, že Kanárské ostrovy podléhají posouzení zdrojové přiměřenosti, které není začleněno do evropského ani vnitrostátního posouzení přiměřenosti. Vzhledem k tomu, že na Kanárské ostrovy nelze uplatnit většinu tržních pravidel (viz oddíl výše), se na regulovaný velkoobchodní trh na Kanárských ostrovech nevztahuje většina prvků v prováděcích plánech podle čl. 20 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 20 odst. 3 až 8 nařízení (EU) 2019/943 je odůvodněná.
- (81) Ustanovení čl. 21 odst. 7 nařízení (EU) 2019/943 obsahují požadavek na účinné postupné administrativní ukončení kapacitního mechanismu v případě, že během tří po sobě následujících let nejsou uzavřeny žádné nové smlouvy, zatímco čl. 21 odst. 8 nařízení (EU) 2019/943 stanoví požadavky týkající se dočasné povahy kapacitních mechanismů. Na základě vysvětlení Španělska lze současný mechanismus regulovaného odměňování v královském nařízení 738/2015 pro výrobu na mimoiberských územích (který není dočasné povahy) považovat za ekvivalent kapacitního mechanismu. Aby se zajistila proveditelnost tohoto mechanismu, který byl schválen rozhodnutím Komise o státní podpoře ve věci SA.42270, a dosáhlo se sledovaných cílů (mimo jiné za účelem podpory údržby elektráren a nahrazení neefektivních elektráren a podpory obnovitelných zdrojů energie ve Španělsku), je Komise toho názoru, že výjimka z čl. 21 odst. 7 pro Kanárské ostrovy je odůvodněná.
- (82) Pokud však jde o žádost o výjimku z čl. 21 odst. 8 nařízení (EU) 2019/943, není podle Komise tato výjimka odůvodněná vzhledem k tomu, že není možné předvídat vývoj elektrizačních soustav Kanárských ostrovů v průběhu času. Doba trvání mechanismu regulovaného odměňování stanoveného v královském nařízení 738/2015 by proto měla být omezena na období do 31. prosince 2029, jak bylo schváleno v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.
- (83) Článek 22 nařízení (EU) 2019/943 stanoví koncepční zásady kapacitních mechanismů. Komise se domnívá, že výjimka z čl. 22 odst. 1 písm. f) a h) nařízení (EU) 2019/943 použitelná po datu skončení platnosti mechanismu regulovaného odměňování stanoveném v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 by bránila přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky, neboť cílem těchto ustanovení je umožnit účast všech technologií na konkurenčním základě. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 22 odst. 1 písm. f) a h) není odůvodněná. Tím by neměly být dotčeny závazky a smlouvy uzavřené s ohledem na Kanárské ostrovy v rámci mechanismu odměňování podle královského nařízení 738/2015, jak byl schválen v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.
- (84) Na základě informací poskytnutých Španělskem (77. bod odůvodnění) se Komise domnívá, že výjimka z požadavků čl. 22 odst. 2 a 3 nařízení (EU) 2019/943 je odůvodněná.

- (85) Pokud jde o žádost o výjimku z čl. 22 odst. 5 nařízení (EU) 2019/943, je Komise toho názoru, že daná výjimka není odůvodněná vzhledem k tomu, že čl. 22 odst. 5 uvedeného nařízení se nevztahuje na kapacitní mechanismy schválené po 4. červenci 2019.
- (86) Pokud jde o čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943, který stanoví požadavky na kapacitní mechanismy ohledně mezních hodnot emisí CO₂, Komise se domnívá, že požadavky na mezní hodnoty emisí CO₂ se na stávající mechanismus regulovaného odměňování schválený v rámci rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 nevztahují, a to s ohledem na malou velikost elektrizačních soustav Kanárských ostrovů, omezení spojená se získáním nezbytných environmentálních povolení pro nové výrobní kapacity a vyšší potřebu výroby elektřiny s možností řízení k zajištění začlenění obnovitelných zdrojů energie do elektrizačních soustav Kanárských ostrovů a k zaručení bezpečnosti dodávek. Komise se domnívá, že výjimka z čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943 použitelná po datu skončení platnosti mechanismu regulovaného odměňování stanoveném v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270 by bránila přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky, neboť cílem těchto ustanovení je umožnit účast všech technologií na konkurenčním základě. Komise je proto toho názoru, že výjimka z čl. 22 odst. 4 nařízení (EU) 2019/943 není odůvodněná. Tím by neměly být dotčeny závazky a smlouvy uzavřené s ohledem na Kanárské ostrovy v rámci mechanismu odměňování podle královského nařízení 738/2015, jak byl schválen v rozhodnutí o státní podpoře ve věci SA.42270.
- (87) Podle názoru Komise je na základě vysvětlení poskytnutých Španělskem (viz 78. bod odůvodnění) výjimka z čl. 25 odst. 2 až 4 nařízení (EU) 2019/943 pro provozování elektrizačních soustav na Kanárských ostrovech odůvodněná.

5.2.6. Výjimka z článků 14 až 17, 19 až 27, 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943 pro mechanismus uvedený v královském nařízení 738/2015

- (88) Ve své žádosti, ve znění druhého souboru vysvětlení zaslaných Španělskem dne 17. ledna 2022, Španělsko uvedlo, že pro stávající mechanismus stanovený královským nařízením 738/2015 je nutná výjimka z článků 14 až 17, 19 až 27 a 35 až 47 nařízení (EU) 2019/943. Komise se domnívá, že k uplatňování uvedeného mechanismu není tak rozsáhlá výjimka potřebná. Podle názoru Komise jsou odůvodněné pouze výjimky popsané ve výše uvedených oddílech.

5.3. Žádná překážka přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky

- (89) Podle čl. 64 odst. 1 pátého pododstavce nařízení (EU) 2019/943 a čl. 66 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944 má rozhodnutí o výjimce zajistit, aby nebyly kladeny překážky přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky.
- (90) Pokud jde o přechod na energii z obnovitelných zdrojů a vyšší flexibilitu (včetně odezvy strany poptávky) a ukládání energie, je důležité si uvědomit, že dobře fungující dlouhodobý, denní a vnitrodenní trh a trh pro zajišťování výkonové rovnováhy by v souladu s požadavky stanovenými v nařízení (EU) 2019/943 a směrnici (EU) 2019/944 měl poskytovat potřebné signály pro nasazování a investice, aby se maximalizoval možný vývoj těchto technologií. Například vývoj odezvy strany poptávky, který lze aktivovat v obdobích, kdy jsou elektrizační soustavy Kanárských ostrovů pod tlakem, by se v zásadě snáze realizoval v rámci soustavy, kde ceny poptávky odrážejí hodinový stav výroby na Kanárských ostrovech namísto výroby na kontinentálním území. To automaticky nebrání vývoji odezvy strany poptávky nebo jiných forem flexibility v současném regulačním rámci. Nelze však vyloučit, že rozhodnutí o výjimce může mít na tento možný vývoj negativní dopad.
- (91) Na druhou stranu článek 64 nařízení (EU) 2019/943 nevyžaduje, aby rozhodnutí o výjimce maximalizovala potenciál flexibility nebo ukládání energie. Cílem výjimky podle článku 64 uvedeného nařízení je pouze zajistit, aby „nebyly kladeny překážky“ přechodu. Jinými slovy, výjimka nesmí bránit vývoji, k němuž by bez výjimky přirozeně docházelo. Je nepravděpodobné, že by při absenci výjimky v každé z elektrizačních soustav na Kanárských ostrovech vznikly dobře fungující dlouhodobé, denní a vnitrodenní trhy a trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy. Důvodem jsou výzvy spojené s provozováním malých a izolovaných elektrizačních soustav, velmi nízké úrovně hospodářské soutěže v odvětví výroby a nedostatečné propojení s kontinentálním trhem popsané v oddíle 2.

- (92) Zejména pokud jde o ukládání energie, uznává Komise význam této technologie pro začlenění proměnlivých zdrojů energie, jako jsou obnovitelné zdroje, zejména v malých a izolovaných soustavách, jako jsou Kanárské ostrovy. Komise se však domnívá, že by se pokud možno měly podporovat tržní investice do těchto technologií⁽¹³⁾. Z tohoto důvodu má Komise za to, že výjimka z článku 54 směrnice (EU) 2019/944 podle článku 66 uvedené směrnice je odůvodněná pouze v případě přečerpávacích vodních elektráren.
- (93) Nezdá se, že by výjimka měla znatelný dopad na elektromobilitu.

5.4. Doba trvání výjimky

- (94) Článek 64 nařízení (EU) 2019/943 a článek 66 směrnice (EU) 2019/944 výslovně stanoví, že jediný případ, kdy může Komise udělit časově neomezenou výjimku, se týká nejvzdálenějších regionů ve smyslu článku 349 SFEU, které nemohou být ze zřejmých fyzických důvodů propojeny s unijním trhem s energií. To je snadno pochopitelné, protože tyto regiony nemají žádný dopad na vnitřní trh s elektřinou.
- (95) Jak je uvedeno ve 42. bodě odůvodnění, Kanárské ostrovy jsou jedním z nejvzdálenějších regionů uznaných podle článku 349 SFEU a ze zřejmých fyzických důvodů nemohou být propojeny s unijním trhem s energií. Výjimka by proto měla být udělena s časově neomezenou dobou trvání,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Španělskému království se uděluje výjimka z ustanovení čl. 3 prvního pododstavce písm. a), b), e), k), o) a p), článku 6, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 a 4, článků 9, 10 a 11, čl. 20 odst. 3 až 8, čl. 21 odst. 7, čl. 22 odst. 2 a 3 a čl. 25 odst. 2 až 4 nařízení (EU) 2019/943 a čl. 40 odst. 4 až 7 a ustanovení článku 54, jsou-li dotčeny přečerpávací vodní elektrárny, směrnice (EU) 2019/944, pokud jde o Kanárské ostrovy.

Článek 2

Výjimka udělená podle článku 1 platí po časově neomezenou dobu.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Španělskému království.

V Bruselu dne 8. prosince 2023.

Za Komisi
Kadri SIMSON
členka Komise

⁽¹³⁾ Viz 62. bod odůvodnění směrnice (EU) 2019/944.